

53251808: สาขาวิชาการศึกษาดลอดชีวิตและการพัฒนามนุษย์

คำสำคัญ: การเรียนรู้/การจัดการ/วาระสุดท้ายของชีวิต

ชนวรรณ สีนประเสริฐ: การเรียนรู้เพื่อการจัดการวาระสุดท้ายของชีวิต. อาจารย์ที่ปรึกษา
วิทยานิพนธ์: ผศ.ดร.ศิริบุญ จงวุฒิเวศย์, รศ. สมประสงค์ น่วมบุญถือ และดร.นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์. 292 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการเรียนรู้เพื่อการจัดการวาระสุดท้ายของชีวิต
โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก และสนทนากลุ่ม ซึ่งเก็บข้อมูลจากผู้สูงอายุ ญาติ และบุคลากรทางการแพทย์
ในพื้นที่จังหวัดราชบุรี ผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้สูงอายุ กว่าครึ่งกลัวการเจ็บป่วยหนัก ส่วนใหญ่ไม่กลัวการเผชิญความตาย เชื่อว่าความ
ตายเป็นเรื่องธรรมชาติ ทั้งหมดเชื่อว่าการเตรียมตัวก่อนตายเป็นสิ่งที่ดี กว่าครึ่งมีการเตรียมตัวก่อนตาย
ด้านการจัดการทรัพย์สิน มีการทำฌาปนกิจสงเคราะห์เนื่องจากเป็นสิ่งที่กังวล โดยเรียนรู้จากประสบการณ์
ที่ผ่านมา หากป่วยหนักและเสียชีวิตผู้สูงอายุทั้งหมดต้องการได้รับความช่วยเหลือจากบุตรหลาน
ส่วนใหญ่ไม่ต้องการทุกขุทรมานจากอุปกรณ์การแพทย์ ไม่ต้องการให้บุตรหลานเสียเวลา เสียทรัพย์สิน
แต่ส่วนใหญ่ไม่ได้แจ้งความต้องการให้บุตรหลานทราบ และเกือบทั้งหมดไม่มีความรู้ด้านการแสดงเจตนา
ความต้องการครั้งสุดท้ายของชีวิต

2. ญาติผู้ดูแลเกือบทั้งหมดเป็นบุตรหลานของผู้สูงอายุ ญาติกว่าครึ่งพบปัญหาจากการดูแล
ด้านความเครียด วิตกกังวล ส่วนใหญ่รับรู้การเตรียมตัวก่อนตายเกี่ยวกับสิ่งที่ผู้สูงอายุวิตกกังวล แต่ไม่รู้
ความต้องการครั้งสุดท้ายของชีวิต และเกือบทั้งหมดไม่มีความรู้เกี่ยวกับการแสดงเจตนาความต้องการ
ครั้งสุดท้ายของชีวิต เมื่อผู้สูงอายุป่วยหนักและเสียชีวิต ญาติทั้งหมดต้องการได้รับการช่วยเหลือการ
จัดการจากบุตรหลานด้วยกัน บางส่วนต้องการรับการช่วยเหลือจากโรงพยาบาล หรือหน่วยงานสนับสนุน
อื่นๆ

3. โรงพยาบาลทุกระดับ มีนโยบายการดูแลผู้ป่วยวาระสุดท้ายของชีวิต พบปัญหาเกี่ยวกับ
สมรรถนะของบุคลากรทางการแพทย์ การไม่ทราบความต้องการที่แท้จริงของผู้ป่วยและญาติ และ
ข้อจำกัดในระบบบริการ บุคลากรทางการแพทย์ ส่วนใหญ่ไม่มีความรู้เกี่ยวกับหนังสือแสดงเจตนาความ
ต้องการครั้งสุดท้ายของชีวิต และมีการเรียนรู้จากปัญหาที่พบในการปฏิบัติงานแล้วนำมาพัฒนาระบบ
บริการและพัฒนาตนเอง

แนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อการจัดการวาระสุดท้ายของชีวิต ควรส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้
เพื่อให้ทุกกลุ่มมีความรู้ ตระหนักและปฏิบัติในบทบาทของตนเอง และส่งเสริมให้หน่วยงานสนับสนุน
ตลอดจนชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลผู้สูงอายุ เพื่อการตายดีและมีสุข

ภาควิชาการศึกษาดลอดชีวิต

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ลายมือชื่อนักศึกษา.....

ปีการศึกษา 2556

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ 1.....2.....3.....

53251808: MAJOR: LIFELONG EDUCATION AND HUMAN DEVELOPMENT

KEY WORD: LEARNING/ MANAGE/ THE END OF LIFE.

TANAWAN SINPRASERT: LEARNING TO MANAGE THE END OF LIFE. THESIS
ADVISORS: ASST.PROF. KIRIBOON JONGWUTIWES, Ph.D., ASSOC.PROF. SOMPRASONG
NUAMBUNLUE, AND NIRAN JONGWUTIWES, Ph.D. 292 pp.

The purpose of this research was to study the learning to manage the end of life. In-depth interview and focus group were used to collect data from the elderly, care givers, and health care providers in Ratchaburi province. The results of this research showed that;

1. More than half of the elderly were afraid of suffering from severe illness. Most of them were not afraid to face death as they believed that death was natural. All of them believed that death preparation was good. More than half of them managed their assets and death pension from experience. All elderly wanted their lineages to help and take care of them when they met severe illness and death. Most of them did not want to suffer from any medical instruments and to make their lineages waste their time and money, and did not inform their lineages. Almost all of them did not know about the living will.
2. Almost all of the elderly's lineages were their caregivers. More than half of them felt stressed and anxious. Most of them perceived the anxiety of the elderly's death preparation, but almost all of them had no knowledge of living will. All of them wanted help from their relatives when their elderly were severe ill and dead. Some of them wanted help from hospital or other support organizations.
3. The hospitals at all level had the End of Life Care Program. Problems found in this study were the inadequate competency of medical staff, the unknown about patients and their relatives' real needs and the limitation of service system . Majority of the medical staff had no knowledge of living will.

Learning to manage the end of life should be promoted to all groups of people, especially, the elderly group in order to raise their knowledge, to change their attitude as well as to prepare their death. Community and any other related agencies should be participated in the management of the elderly's good death.

Department of Lifelong Education

Graduate School, Silpakorn University

Student's signature.....

Academic Year 2013

Thesis Advisors signature 1. 2. 3.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี โดยได้รับความอนุเคราะห์อย่างยิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริบุญ จงวุฒิเวศย์ ประธานผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ สมประสงค์ น่วมบุญลือ และอาจารย์ ดร.นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์ กรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ แก้ไขงานวิจัยฉบับนี้จนสมบูรณ์ ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริณา จิตต์จรัส ประธานคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และ อาจารย์ ร้อยเอก นายแพทย์พัชรพล พงษ์ภักดี ผู้ทรงคุณวุฒิ ที่กรุณาให้คำแนะนำและตรวจแก้ไขงาน วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 ท่านที่กรุณาสละเวลาอันมีค่า ยิ่งของท่านในการเสนอแนะแนวคิด ข้อวิพากษ์ และตรวจสอบเพื่อปรับปรุงคุณภาพเครื่องมือวิจัย ในการวิจัย

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้บริหารและคณะบุคลากรทางการแพทย์โรงพยาบาลศูนย์ ราชบุรี โรงพยาบาลโพธาราม โรงพยาบาลบางแพ ผู้สูงอายุและญาติในจังหวัดราชบุรีทุกท่าน ที่ให้ความช่วยเหลือและอนุเคราะห์ในการตอบคำถามในครั้งนี้เป็นอย่างดี

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. สุกจิตรา เหลืองอมรเลิศ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชิตชงค์ ส. นันทนาเนตร ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศากุล ช่างไม้ อาจารย์ ดร.ภัทรพล มหาจันทร์ และอาจารย์ปิยะพงษ์ ค้วงเยี่ยม (พี่เจียม) ที่เป็นดั่งแรงบันดาลใจ เป็นกำลังใจให้ผู้วิจัยมีกำลังใจ ในการศึกษา

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้บริหาร หัวหน้างาน แพทย์ พยาบาล พี่น้องบุคลากรหน่วยอื่น ของโรงพยาบาลโพธาราม และพี่น้องครอบครัวสืบประเสริฐทุกท่าน ที่ช่วยเหลืออำนวยความสะดวก ด้านเวลา ภาระงาน เพื่อให้การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี และขอบคุณ แพทย์หญิง จิตอัมพร เพ็ญแก้ว (น้องกุ้ง) อาจารย์นิศากร เขาวรัตน์ (พี่กุ้ง) ที่เป็นกำลังใจด้วยดีเสมอมา

ผลแห่งคุณประโยชน์ของงานวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบแต่ เตี่ยเสนห์ ไอ้อัสวิง สืบประเสริฐ และครูอาจารย์ทุกท่าน ผู้เปรียบประดุจประทีปแห่งปัญญาประสิทธิ์ประสาทวิชา ความรู้แก่ผู้วิจัยจนประสบความสำเร็จด้วยดี